

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 8 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 2 évre 15 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 8 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyező 10 kr, minden következónél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitlér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A bérnyilkosok tüntetése.

Arad, július 24.

Szófiában az orgyilkosok pártja, az orosz zsoldban álló terroristák, az európa-szerte körözött és üldözött bandita szövetség, a rubeleken tartott forradalom és háboru csináló martalóc csapat, mely a kalózok arcátlanásával szolgáltatja ki épen most hazáját a muszka szolgálatnak... ez a népség időszerűnek tartotta a magyar nemzet ellen tüntetni, azt falragaszokban legyalázní, s nevét sárral dobálni.

Különös varázsa van a magyar nének. Ott, a hol a fajgyűlölet, a felekezeti vakbuzgóság és türelmetlenség, a reakció vagy internacionális forradalmi propaganda, az anarchisták, vagy a vesztegető zsarnokság bérhada fölülkerekedik, ott mindenütt, mint valami közös jelszó felhangzik a *veszeszen a magyar.*

Pedig hát mi csakugyan nem törődünk semmit Luegerékkel vagy az ifju csehekkel, ott se vagyunk köztük, egy szalmaszálat nem dobunk lábuk elé: innen távolról nézzük s nevetjük haragjukat, s mégis a parlamentben, utcán, sajtóban, csak a magyar nevet szidják, káromolják. Epen olyan kevés közünk van a starcsevicsista horvát csocselékkal, a mely részegen betör a vidékről Fiuméba s utca hosszat zajongva dulakodva szidja a magyart, pedig egynek is csak eszéágában sincs elejbök állani, rájuk hederíteni.

Es ott van végül Bulgária fővárosa; egy koszoru, melyet a magyar fiatalság küld, midőn a civilizált világ minden zu-

gában osztják a gyászt s mindenünnen hasonló módon fejezik ki a részvevő kegyeletet, felbószítá a gyilkosok bandáját mely csak Magyarország ellen önti ki tajtékzó gyűlöletét. Ugyan mi bajuk van velünk, mit félnek tőlünk? Országok, széles folyamok, áthághatlan hegyek választanak el tőlük: még a monarchia képviseletében sem érvényesül semmi olyas, a mi a magyar nemzeti jelleget, irányzatot vagy politikát kidomborítaná, és a derek embereknek még is csak a magyarokkal van bajuk. Pedig mi nem fenyegetjük szuronyaink millióival a bolgár függetlenséget, nem csörgetünk előttük rabláncokat, ép oly kevésbé, mint a hogy nem akarunk se Bécsben se Prágában magyar gimnáziumot állítani, vagy Horvátországból magyar megyéket csinálni.

Első tekintetre csakugyan bajos volna megmagyarázni ezt a különös jelenséget, de ha figyelmesebben kutatjuk okát, csakhamar rájövünk, hogy ezek a turbulens elemek nem is annyira a magyar nép ellen viseltetnek oly bős gyűlölettel, mint inkább a magyar név ellen, mert ez ma Európában a felvilágosodottság-, a humanizmus-, a vallásszabadság-, az alkotmányos rend- és a társadalmi békével szorosban egybevan forrva. A hol amaz ideálokat becsülik, ott tisztelettel említik a magyar nevet, s ahol a zsarnokság bérnyilkosai, a fajgyűlölet vérebe törnek a társadalmi béke, az alkotmányos rend ellen, ott gyalázzák a magyart, ha mindjárt nem is láttak belőle soha csak egyet is.

Es ez jól is van így; semmi okunk elégedetlenkednünk a hírünk-nevünk miatt.

Alig tudjuk, hogy melyik momentumban rejlik nagyobb dicsőség ránk nézve, abban-e, hogy a civilizált kultur népek elismeréssel adóznak törekvéseink iránt, vagy abban, hogy a zsarnokság, a reakció szolgálatába állott bérenczek gyaláznak bennünket?

Ezer év előtt, midőn e hazát elfoglaltuk rettegett volt a magyar fegyver a nyugati civilizáció előtt, s ma ezer év után, midőn a kardot ekevassal váltottuk föl, rettegett a magyarnak csak a neve is a *barbár keleten*, mert a civilizációt, a népszabadságot jelenti. Ezer év hosszú idő, de elég nagy utat is tettünk ez alatt és — dicsőségeset.

BELFÖLD.

A magyar egyházpolitika és a Vatikán. A Neue Freie Presse a következőket írja: A Riforma-nak azon jelentése, hogy Zichy Nándor gróf minap Rómában időzött és a pápával s Rampolla bibornokkal konferált, mint értesülünk, nem felel meg a valóságnak. Zichy Nándor nem volt Rómában. Ellenben tény az, hogy a magyar egyházpolitika utóbbi időben beható megfontolás tárgyává tétetett a Vatikánban. Míg a pápa, a Vassary primástól nyert információk értelmében, a magyar püspöki karnak azt akarta ajánlani, hogy ismerjék el a polgári házasságot tait accomplinek, addig Rampolla bibornok a tavaszszal Rómában időzött Steiner, székesfehérvári püspök intranzigens nézetét követi és azt óhajtja, hogy a magyar klerus minden erejéből küzdjön, a törvény végrehajtása ellen. Ezen ellentétes vatikáni áramlatok, amelyek híven visszatükrözik a magyarországi magas-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Örök barátság, örök szerelem.

Írta: Yonköping Sigurd.

Stark Kalle gazdag volt, nagyon, nagyon gazdag.

Nem aranyban, vagy más egyéb földi kincsekben, de hogy! A kabátjának ujjai ki voltak fényesedve és mosószámlája a vasalást is beleszámítva sohse rugott többre két korona és ötven óránél.

Nem, Stark Kalle gazdag volt, mert volt egy barátja, egy hú barátja, a ki ha nem is ment volna érte tűzbe — mi haszna is volna Stark Kallenak; ha a barátja bemegy a tűzbe — hanem a ki szívesen elvitte Stark Kalle téli bundáját a zálogházba.

Es Kalle azért is gazdag volt, rengeteg gazdag, mert volt menyasszonya, még pedig nem olyan fajta, mint a többi menyasszonyok manapság, kik egy szép napon fölkelvén, azt mondják a férjükhöz, hogy hallja férjem uram, mi nem illünk egymáshoz. Nem, a Kalle menyasszonya olyan volt, hogy még halála után is polkát tánczolna örömeiben, ha meglátja az ő gyönyörűséges Kalleját.

Hát ha az embernek ilyen barátja és ilyen menyasszonya van, akkor bizony gazdag az ember, még ha nincs is aranyokkal tele se-lyembugetellaris a zsebében.

Azonban voltak pillanatok, melyekben Kalle mélységesen sajnálta, hogy szűkölködik a modern csereszkező nélkül. Mert Kalle barátja szerencsétlenségére nem volt oly anyagi helyzetben, hogy tőle pénzt lehetett volna kölcsön kérni.

De elfeledtem mondani, hogy Kalle barátját Blom Jánosnak hívták és írnok volt, és hogy Kalle menyasszonyának Ekegren Ida volt a neve és azzal foglalkozott, hogy okmányokat másolt. Sőt még arról se tettem említést, hogy Kalle a könyvelés nemes tudományának oktatásával kereste meg a kenyerét.

Am eljött az idő, mikor a leendő nagykereskedők így okoskodtak: Ha jól folyik az üzlet, akkor senkinek sincs köze hozzá, hogy vezetik a könyveket és én magam pedig a pénztári könyvvvel beelégsem, ha pedig rosszul folyik az üzlet és fenyeget a veszély, hogy pontatlan könyvvezetés miatt becsuknak, akkor egyszerűen hivatom Petterson Juliet, aki majd csak összetákol valami könyveket az utolsó néhány esztendőre.

Ez mindenestre praktikus gondolkozásmód volt, de Stark Kallet a kenyerétől fosztotta meg.

Hát mikor egy szép tavaszi estén a két jó barát Ida szobájában üldögélt és puncsot iddogált, egyszerre öszeráncsolódik Stark Kalle homloka és a könyveléstanió kék szeméből jökora könycepp gördül alá, miközben a derek ember siri hangon rebegi:

— Imádott leány, drága barátom, el kell benneteket hagynom.

— Ongyilkosság? Mi-i-i-it? Jó! Hát mi is veled csináljuk! Leugrunk együtt a Katalin-teronyból, vagy nyeljük el valamennyien egy-egy porzid strichnint.

— Nem, kedves barátom. Én Amerikába megyek. Ott majd utat török magamnak, hogy szeretett Idámat nyugodalmas otthonba vezethessem.

Az alatt a nyolcz nap alatt, a meddig Kalle elutazott, ez a három jó lélek többet esküdzött össze, mint a törvényszék előtt a perlekedők tíz esztendő alatt. Örök hűséget, örök barátságot, örök szerelmet esküdtek. Blom János azonkívül privátim arra is megesküdött, hogy híven fogja Idát védeni, hogy Idának atyja lesz.

Ida ablakában egy azálea állott. Tudjuk, hogy ez oly virág, mely egyre vizet kíván. Nos egy héten át nem működött az öntöző kanna, mer: Ida szemei szolgáltatták a virágra az élető nedvességet.

Mikor aztán Kalle benn tilt a kupéban és már a másodikat is elosünggették, akkor Ida még egyszer fölkapasszkodott a kupé ablakához és így szólt:

— Kalle maradj hú hozzám, vagy meghalok.

Mire Kalle így felelt:

— Büntessen meg engem az ég, ha lelki szemeim elől csak egy percze is elvész a

klerus körében uralkodó nézeteltérést, azzal a következménnyel járnak, hogy az ez ügyben a Vatikán részéről várt nyilatkozat elmarad. Az a nézet uralkodik, hogy S a m a s s a, egri érsek és S c h l a u c h bibornok a primás nézetét osztja, míg S t e i n e r püspökön kívül még H o r n i g veszprémi püspök is ellenszeggül a fölfogásnak. Ez a két püspök az ő papágának valószínűleg azt az utasítást fogja adni, hogy a hatóságoknak a házassági törvények végrehajtása körül minél több nehézséget okozzon és hangsúlyozza továbbra is, hogy a polgári házasság által a házasság szentsége meg van támadva. Amellett az említett püspökök abban a meggyőződésben is vannak, hogy az államhatalomban nincs meg sem a hatalom, sem a szándék a törvények végrehajtása ellen irányuló ellenszeggülés megtorlására, büntetésére.

A protestánsok és az egyházpoltikai törvények. Miskolcra az összes protestáns püspökök augusztus hatodikán értekezletet tartanak, melynek tárgya az lesz, hogy a protestáns lelkészek milyen magatartást tanúsítsanak az egyházpoltikai törvényjavaslatok életbeléptetése alkalmából.

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 763.6 milliméter, délután 2 órakor 763.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 20.4$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 28.1$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3, délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter menyörgéssel.

A romániai közvélemény és Stambulov halála.

— július 24.

Bukarestben S t a m b u l o v meggyilkoltatása s az orosz propagandának vele kapcsolatos működése a Balkán félszigeten nemcsak megbotránkozást, de mély aggodalmakat is keltett a közvéleményben. A lapok még máig sem szüntek meg foglalkozni a Szófiában történt dolgokkal s az esetből kifolyóan nemcsak részvételüknek adnak kifejezést, de azon aggodalmuknak is, hogy ennek következtében Bulgáriában, amely immár teljesen orosz befolyás alá jutott, olyan komplikációk állhatnak elő, amelyek Románia nyugalmát is fenyegethetik.

A „Lupta“ vezérezikben foglalkozván Stambulovval, azt mondja: az oroszok csárja méltán fogadhatta K l e m e n t metropolitát,

mert senki a bolgárok közül kedvesebb ajánlékot nem hozhatott volna neki, mint ő, t. i. Stambulov fejét. Ez volt az egész Bulgáriában az egyedüli ember, aki Oroszországnak utját állotta. Most ez országban valóságos élet-halál harc folyik az orosz-barát és orosz-ellenes párt között. És ha a gyilkos tör nem is ejt minden nap egy-egy áldozatot, de azért az orosz politikát ellenzők feje fölött mégis Damokles kardja függ, mi látható abból is, hogy ezek naponként kapnak fenyegető levelet.

A „Timpul“ vezérezikke arról a hangulatról szól, melyet a gyilkosság az európai sajtóban keltett s bizonyos fokú méltatlankodással ítéli el a francia sajtó magatartását, mert hiszen a civilizált Európában egyetlen olyan ember sem lehet, ki legalább humanitárius tekintetből meg ne botránkoznék a szófiái merénylet elvetemült gonoszán és borzasztónak nem találná azt a sorsot, mely a szerencsétlen bolgár államférfiut érte. Ami pedig Franciaországot illeti, nem volna szabad elfelednie, hogy most egy éve minő osztatlan fájdalommal kísérté sirjába a szintén aljas merénylet áldozatául esett C a r n o t-t, még az is, ki a köztársasági eszméknek legelkeseredettebb ellensége volt. — És végül figyelmezteti a románokat, hogy legyenek ébren a bekövetkező komplikációkkal szemben.

A „Romanul“ azt mondja, hogy Klement metropolita szent-pétervári utja és a maczédóniai zavarok eléggé világos bizonyítékai annak, hogy az aranyak, melyeket a panszláv komiték szétosztogattak, kellően előkészítették a talajt Bulgáriában a cselekvés számára. Egyetlen bolgár volt, aki nemcsak szerette hazáját, de tudta is, hogy mit jelent az orosz szeretet, aki ez orosz üzelmeket meg tudta gátolni. Ez a bolgár Stambulov volt. Vas akaraterejében a bolgár hazaszeretet volt kijegyezve. Ő hintette el egyedül nemzetének kebelében a bolgár hazafiságnak magvát. Az ő energiája akadályozta meg, hogy az orosz intrigák sikerüljenek s ezért határozta el a panszláv komitét, hogy ennek az embernek bármi módon is, de el kell tennie a föld színeről. Stambulov nem magánbosszúnak esett áldozatul, mint azt a rubelekkel megfizetett sajtó-organumok el akarják hitetni, őt a panszláv komitét gyilkoltatta meg a z orosz politika hitvány eszközeivel. Stambulov életre keltette a bolgár

nemzetet, bolgár hazaszeretetet lehelve annak lelkébe s ime akad oly orosz pénzen megvett bolgár, ki a bolgár haza atyját leszurja. Mi pedig románok legyünk résen és ne támogassunk egyetlen olyan pártot se, legyen az liberális vagy konzervatív, amely kezét akar adni százados ellenségünknek, Oroszországnak.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Július 25. —

Derült. — Száraz. — Hőszülledés.

A polgári házasság szertartása Párisban.

Alig van dolog e széles földön, mely bennünket magyarokat közelebről érdekelhetne, mint a polgári házasság közből álló végrehajtása. Erdékesnek tartjuk ezzel összefüggésben leírni a szertartást, melylyel Párisban a polgári házasságokat megkötik.

Párisban 20 kerület van, mindegyik kerület külön polgármesteri hivatalal. Mindegyiknek van egy terme e felirattal: „S a l l e d u m a r i a g e“ a házasságkötések terme.

A terem két részre van osztva. A kisebbik korlattal elválasztott részt az emelvényen, könyvekkel tele rakott asztal mellett ülő maire, két hivatalnok, és a nyakán csüngő lánczozal ellátott szolgál foglalkoztatják. A korlátokon kívül padso-rokban ülnek egymás mellett a házasulandók és hozzátartozók.

A terem karzattal van ellátva esetleges kíváncsiak részére, de ilyenek nem igen akadnak. A vén férjelölt, ki sóvárgó pillantást vett a mellette ülő fehér ruhába öltözött fiatal házastásra, — a szülei kényszerítettek a hasznos terepságra, — a boldog szerelmes pár mely végre célhoz ért, és az öregek, kik most hivatalosan erősítik meg azt, mit ők maguk már régen elvégeztek, — mindez más fejezethez tartozik, elég annak megállapítása, hogy a házasulandók ép oly komolyak, mint a templomban.

Ha a jegyepár, a mairtól egyenesen a templomba megy, akkor a menyasszony menyasszonyi ruhába jelenik meg, míg azok, akik csak néhány nappal később, vagy egyáltalán nem mennek templomi esküvőre, egyszerű utcai ruhában jönnek el.

A mair maga frakkban, fehér nyakkendővel ül asztala előtt. Nemzeti színű övét a frakk alatt is látni lehet. A szolgál föl hívja a soron lévő jegyepárt, mely összes hozzátartozóival bevonul a korlátokon, és helyet foglal a székeken. Az egyik hivatalnok ledarálja a törvénynek a házasságra vonatkozó szakaszait, mire feláll a mair és vele együtt az összes jelenlevők föl hívja a jegyepárt és a bejelentett tanukat, hogy itt van e mindenki, majd kérdést intéz a véglegényhez el akarja-e

képed. De ha te nem maradsz hű Idám, megöl engem a bubánat.

— És Blom még egyszer megigérte, hogy meg fogja védeni Idát és vigasztalni azzal, hogy Kalleról fog neki mesélni.

Mikor aztán megadták a vonat indulására a jelet, akkor Ida és Kalle olyat éreztek, a melyet a szíamí ikrek érezhettek, mikor az egyik Strömsborgba akart menni reggelizni, a másik pedig haza akart menni aludni. A szerelmesek ily szörnyű fájdalmakat éreztek, mikor el kelle szakadniok egymástól.

A visszamaradtak haza támolyogtak. Kábultak voltak a fájdalomtól. Beérvén a kis szobába, Ida ledült a szófára és nyögött:

— Blom ur, meghalok, ah, meghalok, meghalok!

— Nevezd csak egyszerűen Jánosnak! — mondá Blom.

És azóta Blom János minden este ott volt; Idánál és hozott neki naponta két kis narancsot. Odavit a kályhához és onnan mesélt Kalleról olyan gyengéden, olyan meghatóan, hogy végre is Ida odament hozzá, megragadta kezét és így szólt:

— Ah, János, ülj ide inkább mellém a szófára. Mert ha itt vagy, úgy érzem, mint ha az én feledhetlen Kallellem ülne mellettem!

Es Ida írta Kallenek:

„Elsorvadok az utánad való vágytól. Ejjel nappal gondolataim foglalatja vagy. Oh Kalle ird meg, hogy még mindig úgy sze-

retsz mint egykor. Mert ha ezt nem irhatnád már, inkább sirban feküdném mint...”

Es Kalle írta Idának:

„Életem napja! Szívemben, lelkemben nincs más gondolatnak árnya se, mint te! Maradj hozzám hű, forróan szeretett leány, mert különben egy fabatkát sem ér az életem...”

Es Blom János irt Kallenek:

„Kedves barátom! lelkiismeretesen örködöm a kincs fölött. De a drága kincs busul, sorvad, halványodik a vágy, az utánad való vágy miatt. Oh te boldog, hogy van valaki a világon, a ki úgy szeret...”

Végre azonban Ida annyira kétségbeesett, hogy egy napon sirás közben csak úgy verdeste fejével a szofa támláját.

Ekkor Blom János így gondolkozott:

— Rosszul teljesítném baráti kötelességeimet, ha engedném, hogy Ida beleőrüljön.

Es oda vit a leány mellé. Mikor aztán Ida ismét a szofatámlához akarta verdeste a fejét, akkor már Blom János mellényéhez verődött a fejecske, a mi Idát csodamód megnyugtatta.

De a könnyek csak tovább patakzottak alá a szép arcon. Se miatt Blom Jánost olyan meghatottság fogta el, hogy a nélkül, hogy fontolgatná, mit szólna hozzá Kalle, ha látná, két három csattanó baráti csókot nyomott Ida ajkára, így szólván:

— Kalle drága nevére kérlek, Ida, ne busuld magad halálára.

— Köszönöm, János, köszönöm, baráti csókjaid oly csodásan megnyugtattak. Nos, élni, és remélni akarok Kalleért!

Es miközben Ida arcvonásai oly fájó mosolyra húzódtak, kezei szórakozottan, de elbájoló kedvesen simogatták Blom János szakállát...

Eltelt egy hónap, eltelt több is. Blom egyre eljárt Idához. De most már hogy ha Kalleról beszéltek, Ida egyik fülecskéje mindig Blom vállán nyugodott. Így könnyebben vigasztalták János szavai.

Ekkor megesett, hogy Kalletől három héttig nem jött levél. Ida éjjel-nappal sirt emiatt és csókolgatta Kalle arczképét úgy, hogy fölrepedt szájacskája, melyet aztán be kelle kennie, vazelinnal.

— Oh jaj, jaj, elfelejtett, hűtlenül elfelejtett — zokogta, mikor Blom eljött.

De Blom alaposan megszidta Idát, hogy mint merészelhet így beszélni. De... igen... ki kelle fejeznie borzasztó sejtelmét;... igen borzasztó sejtelmét, ... hogy talán Kalle meghalt...

Est a sejtelmet egészen valónak hitte, mikor még egy hét múlva sem érkezett levél Kalletől.

Blom tehát felvett egy fekete ruhát és elment Idához és azt megmondta, hogy ép úgy örködni fog holt barátja mátkája fölött, mint örködött az élőé fölött. Mindig és mindig együtt fogják siratni a drága elhunytat... Am, hogy a rossz világ és a rossz nyel-

venni menyasszonyát, X. Y. kisaszonyt, mire a menyasszonyt kérdi, hozzá akar-e menni X. Y. urhoz feleségül, és az igenlő válasz után, mosolyogva, hajlongva jelenti ki, hogy a törvény értelmében egybekeltek.

Majd a jegyzőkönyvet írják alá a jegyespár és a tanúk; a mair kiállítja a házassági bizonyítványt, átadja a vőlegénynek, ki nejeinek nyújtja karját, és míg ezek kilépve elhagyják a korlát egyik oldalát, addig a másik oldalon belép az addig csendben várakozó másik család, melylyel a fiatal, de különben elég komoly arczot vágó mair ép oly gyorsan végez.

Minden házasságkötésnél a nyoszolyóleány, vőfényével, vagy ilyen hiányában a szolgál-csával jár az összes jelenlévőkhöz, pénzt gyűjteni a szegények részére, melyet a mair előtt álló nagy elzárt pénztárba dob. Az assistance publique-ben gyűlnek egybe Párisban az esketéseken gyűjtött pénzek, melyek az év folyamán óriási összeget érnek el. Ezen pénzből segítik a szegényeket, tartanak fenn iskolákat, és — mint ez köztudomású — gazdagodnak a „nyilvános segítség” igazgatói.

Az eskető polgármester előtt Krisztus kép áll; régebben, hogy a magában véve rideg formaiságnak némi ünnepélyességet kölcsönözzenek, orgonaszó is hallatszott a polgármesteri hivatalban, de ez ellen ismét a papok keltek ki, mondva, minél ünnepélyesebb a polgári házasság ceremóniája, annál nélkülözhetőbbnek fog a templomi esketés látszani, és tényleg el is hagyták az orgonakisérést, 100 polgárilag megesküdtött pár közül pedig 98 hűségesen elmegejték a felekezetének templomába, hogy ott esküdjék meg csak igazában! Az állami házasság jogilag, törvényesen fűzi egybe a házasulandókat, a templomi szertartás egybefűzi a lelkeket, a szíveket. Sem az egyiket, sem a másikat senki nélkülözni nem akarja és ki fog tűnni Magyarországon is, hogy a polgári házasság oly intézmény, melyet jogállam nem nélkülözhet.

HIREK.

Július 25. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Jakab apostol. — Protestáns naptár: Jakab apostol. — Görög-keleti naptár (július 13.): Gábor főangyal. — A nap két 4 óra 30 perczkor, nyugszik 7 óra 42 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap déli-éltől 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyv-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Kataszteri munkák Aradmegyében.

— Saját tudósítónktól. —

Az 1896. évben végrehajtandó kataszteri munkálatok programja már meg van állapítva, sőt jó részben végrehajtás alatt is áll.

Erdekelnek bennünket eme kataszteri

munkálatok, mivel részben Aradmegye és a szomszédos megyéket is érintik.

A kataszteri munkálatok felosztatnak háromszögelési, határleirási, részletes fölmérési, végül mérnöki helyszínelési és nyilvántartási munkálatokra.

A mi a háromszögelési munkálatokat illeti, ezek Erdély kivételével, a királyhágón innen, hét megyében hajtattak végre.

A királyhágón tuli részekben a háromszögelési munkálatokat sokkal nagyobb terjedelemben vezetik foganatba.

A határleirási munkálatok szintén hét megyére terjednek ki.

Amennyire a viszonyok megengedik s amennyire szükségesnek mutatkozik, határleirás alá kerülnek Torontálmegye ama községei is, amelyek azelőtt a volt határörvidék községeit képezték.

Részletes felmérés alá kerül hét vármegyének összesen 17 járása. Ezek között van Bács-Bodrogmegyének titeli és szabályi járása, azonkívül Aradmegyének borssebesi járása.

A mérnöki helyszínelést és nyilvántartást illetőleg az 1875. évi VII. törvényczikk 58. §-a, illetve az 1885. évi XXII. törvényczikk értelmében vezetendő földadó kataszternyilvántartás, de különösen az 1886. évi XXIX. törvényczikk értelmében megindítandó illetve már folyamatban lévő telekkönyvi betétszerkesztés céljából a korábban készült kataszteri felmérési munkálatoknak szükségessé vált tüzetes kiigazítása a mérnöki helyszínelés, az újabb felmérési munkálatokban pedig szórványosan előállított változások átvezetése mérnöki nyilvántartás útján fog megejtetni.

Mérnöki helyszínelés fog végrehajtani tizenhat megyében, ezek között: Csongrád-, Bács-Bodrog-, Torontál-, Temes-, Csanád és Aradmegyében.

Az újabb felmérési munkálatokban előállított változásoknak mérnöki nyilvántartás útján leendő átvezetését tizenhat megyének községeikben fogják teljesíteni, ezek között: Csongrád-, Torontál-, Csanád-, Bács-Bodrog- és Aradmegyében.

E megyéknek csak azon községei vétetnek elő, hol a folyamatban lévő telekkönyvi betétszerkesztés, vagy pedig az ugynevezett „felmérendők jegyzékei”-nek elintézése azt szükségessé teszi.

vek ne csináljanak valami kellemetlenséget, összeesküsznek. Persze ez az esketés csak szertartás legyen, Blom János továbbra is csak a gyengéd barát marad.

Ida ráborult Blom keblére és zokogásba fulva rebegte:

— Igen, János, hát házasodjunk meg. De ne feledd el, hogy én csak testvéri szeretettel lehetek irántad és te is csak a testvér érzelmeivel és jogaival viseltethetsz velem szemben. Közöttünk a feledhetlen elhunyt emléke áll.

Megtartották a lakodalmat és egyre végzetlen, fájó vágyban éltek az elhunyt Kalle után. A közös bú pedig csodamód megnyihette és megkövítettette őket. És a közös bánat eredménykép mindjárt az első év végén egy egészséges fiúgyermek jelent meg a házban, majd a következő esztendőben egy takaros leányka.

Persze a fiút Kallenak keresztelték az örökké szeretett és örökké siratott emlékére.

Egy szép napon, mikor Blom János épp körmölgetett, belépett a szobájába . . . ugyan ki? . . . Hát Stark Kalle. Csak úgy duzzadt az élettől, az erőtől. A mellényén vastag aranylánc csüggött, az ujjai tele voltak aranygyűrűkkel.

— Szent isten! — ordított föl Blom János és görcsösen belekapaszkodott a székébe.

Kalle át akarta ölelni, de Blom János ordítani, kézkapalózni kezdett, akár egy örült.

Kalle erre elsápadt és zavart lett.

Épp ekkor futott be a kis Kalle a mama napernyőjén lovagolva.

— Házas vagy? — Kérdezte Kalle megve.

— Igen . . . nem, . . . azaz, hogy . . .

Ida felismerte a feledhetlen hangot. Főlrántotta az ajtót és berohant.

Ida is, Blom János is térdre hullott a hazatért Kalle előtt és mindketten esdettek!

— Kalle, átkozz meg, öl meg bennünket!

Kalle eltakarta kezeivel az arczát és egész teste görcsösen vonaglott. Aztán szótlanul el akarta hagyni a szobát.

A másik kettő pedig fölugrott és Kalle hallgatásából borszasztót sejtve, megragadták a távozni készülőnek kezét, könyörögtek Kallenak, hogy ne dobja el magától az életet; szánják, bánják bűnüket, jövődő életük mérő bűnbánás lesz, csak Kalle tegyen le borszasztó tervéről.

— Borszasztó tervéről? — kérdezte Kalle meglepetten.

— Igen, arról az iszonyu tervről? — Kiáltotta Ida és Blom János együtt.

Kalle azonban nyugodtan ezt felelte:

— Hát az olyan borszasztó és iszonyu terv, hogy el akarok menni a szállodába és . . .

— Oh, jaj, jaj! — Ordította Ida és Blom János.

. . . és el akarom hozni ide a . . . feleségemet.

— Személyi hír. Lovag Catinelli altábornagy tegnap Aradon tartózkodott.

— A virillisták névjegyzéke. Az aradvárosi legtöbb adót fizető polgárok névjegyzéke, mely a jövő 1896. évre bir érvénynyel, a tanácsteremben közszemlére volt kitéve. A névjegyzék elleni reklamációkat ma délutánig kell beadni, mivel a további felszólamlásokat figyelembe nem veszik.

— Népesedési mozgalom. Arad város tisztifőorvosi hivatala az elmúlt hét népesedési mozgalomát a következőkben állította össze. Született az elmúlt héten Arad város területén 45 gyermek, és pedig 18 fi, 27 nő; az arány 49.4 pro mille. Elhalt ezzel szemben 29 egyén és pedig 11 fi, 18 nő; az arány 32.1 pro mille. Difteritisz halálozás csupán egy fordult elő.

— Nemzetiségeink és a magyar kormány. Nemzetiségeink gyakran kürtölik világgá, hogy Magyarországon a magasabb hivatalnoki állások betöltésénél következetesen mellőzi a román, szerb, szász és egyéb nemzetiségű hivatalnokokat. Hogy mennyire alaptalan ez a vád, kitérünk éppen a legutóbbi két kinevezésből. A király ugyanis a román nemzetiségű Berlogia Ábrahám temesvári kir. ítélőtáblai bírót kuriai bíróvá és a belügyminiszter a szász nemzetiségű Filtosh József orsz. képviselőt, a „Kronstädter Zeitung” volt szerkesztőjét első oszt. állami anyakönyvi felügyelővé nevezte ki. E fontos és jelentős tényekkel szemben kicsinyes pletykákká törpülnek a klerikális lapok leleplezései, melyek különben sem bírnak semmiféle alappal.

— A katonaság köréből. A király rövidi Maxon Lajos ezredest, számfőlötti a gróf Hadik 3. sz. huszárezrednél, a budapesti tépáncsnokságnál teendő szolgálatra a helyi alkalmazásbeli állományba rendelte.

— Mangra ur szerepel. A nagyszabeni „Tribuna” a lap élén főhívat tesz közzé, az augusztus 10-ére Budapestre egybehívott nemzetiségi kongresszusban való részvétel iránt. A főhívat aláírták román részről „Mangra Vasile” Aradról, dr. Petrovics György ügyvéd Lugosról, szláv részről Mudron Pál T. Szt. Mártonról, dr. Daxner Sámuel ügyvéd Tiszolcáról, szerb részről Jokeimovits Miklós a „Branik” szerkesztője és Gavrilá Emila „Zasztava” szerkesztője.

— Lövöldöző katonarab. Somogyi József gurahonczai csendőr — írja levelezőnk — egy társával a folyó hó 23-iki éjjelen a solymosbucásvai erdőségben két rabszökevényre lesett. Hajnali 3 és 4 óra között egy

Küzdelem a pénzért.

— Regény. —

Írta: Ter Hedberg.

Az „Aradi Közlöny” számára, svéd eredetiből fordítva.

[25]

[Utányomás tilos.]

Az orvos igenlőleg bólintott. Oda állt a kályhához, nehogy hideget vigyen a beteg szobájába. Körülnézett a szobában; a szoba nagy és üres volt, s lehangelő benyomást tett a szemlélőre.

Karr szemben állt az orvossal, s várakozólag tekintett rá, mialatt idegesen dörzsölte kezeit. Megkönnyebbülten sóhajtott fel, midőn az orvos végre elhagyta helyét és a kijelölt ajtó felé ment.

Ő azonban nem követte az orvost, s midőn ez visszafordult és azt kérdezte, hogy nem akar-e jelen lenni, tagadólag intett kezével s így válaszolt:

— Nem, nem, itt fogom bevárni. Teljesen megbizom önben, — folytatá. — Nemde, ön bizik abban, hogy jól van a beteg?

— En még most miben sem hiszek és bizom, — szölt röviden az orvos, s az ajtót kinyitva, belépett a beteg szobájába.

Midőn Karr egyedül maradt, hosszasan lélekzett, mintha nagy teher esett volna le vállairól. Most, midőn az orvos bent volt a betegnél, vak bizalom támadt benne, mit az orvos jelenléte szokott felidézni, s mely bizalomban bizonyos önző öröm is szokott rejleni a felett, hogy a felelősséget másra töltük át.

ember közeledett feljök s körülbelül 30 lépésre tőlük megállott. A csendőrök ekkor előléptek rejtükéből, mire az ismeretlen egy ugrással a bokrosba vetette magát, ott lehalszott s gyors egymásutánban 5 lövést tett a csendőrökre, melyek közül egy lövés Somogyi József jobb térdét roncsolta szét, minek következtében az összerogyott. Társa a merénylőt nem látva vaktában 10 lövést tett a bokor felé. A lövések közül két lövés talált, egyik a bal fülét sértette meg a merénylőnek, a másik pedig a jobb csipőjén ejtett sebet, mire a merénylő önként adta meg magát. Ekkor derült ki, hogy a tettes Maur Juon mácsai illetőségű katona, ki ezelőtt 2 héttel Aradról teljes fegyverszállal szökött meg s a magával hozott Mañjichar fegyverrel követte el a vérengzést, ellevén tökélye, bárkit, aki utját állja, el tenni láb alól.

— Fizikai tanfolyam. Az augusztus 20-tól szeptember 10-ig terjedő idő alatt Budapesten báró Eötvös Loránt vezetése alatt megtartandó fizikai rendkívüli tanfolyamra, mely arra való, hogy báró Eötvös, Fröhlich Izidor, Klupathy Jenő, Bartoniek Géza, Gruber Nándor és Kiss Károly tanulmányi értekezletekben a középiskolai tanárokkal a fizika újabb haladását megismertessék, Aradról jelentkezett Fényes Dezső tanár.

— A varjas-ujaradi vasút. Varjas község képviselőtestülete a f. hó 20-án tartott ülésében elhatározta, hogy a varjas-ujaradi helyi érdekű vasut kiegészítését 35.000 frttal segívezi.

— Hangulat keltés. Tudvalevő dolog, hogy sehol a világon politikai foglyokkal jobban nem bánnak, mint Magyarországon. A foglyok nálunk a legtöbb kedvezményt élvezik, a legjobb ellátásban részesülnek, de azért a Tribuna legutóbbi számában elkeseredetten panasznak azon, hogy a vácsi fogház milyen „sanyaru” mennyire árt az ott levő elítélt memorandisták, ezek közt Suci Aurél aradi és Velics Mihály kisjezői fákalisok becses egészségének. Hogy ez a panasz nem igaz, azt legjobban az tudja, aki írta. De nem is az igazság a fő, hanem hogy hangulatot keltsenek a romániai testvérekben. Így bolondítják ők a világot.

— Az amputált szerb püspök. Popovic Nikánor, a temesvári görög-keleti püspök, akinek levették az egyik lábát, — mint nekünk írják — most már egészen jól érzi magát. Géplábat csináltak neki, amely olyan tökéletes, hogy le is térdelhet vele, tehát egyházi teendőit az istentisztelet körül is végezheti.

A kályha mellett egy székre ült, fejét hátra vetette és behúnnya szemét. — A kínos nyugtalanságot és bizonytalanságot, mit az utóbbi órákban érezett, jól eső, érzéketlen kimerültség váltotta fel. Eleinte hallgatódzott, de min hogy a beteg szobájában minden csendes volt, figyelme lassankint csökkent, s elszenderedett. Arczán az alvás alatt a megelégedés és boldogság tükröződött.

Azt álmodta, hogy neje egy fiúval ajándékozta meg. Egy fiú! Egy fiú! Ez a világító fényugárként tűnt fel lelkében, csengő hangként s soha sem érzett boldogsággal töltötte el.

Ugy érezte, hogy élete teljesebb, gazdagabb lett s fényugárt nyert, melylyel azelőtt nem birt.

Oh! Tulajdonképen már régen vágyódott egy fiú után. Akkor keletkezett a vágy, midőn ama fiú született, ki nevét viselte és még sem volt az övé. Ekkor kelt életre benne az atyai öntudat, mely alkotni vágyott, hogy hagyjon valakit maga után, ki az ő véréből való vér, ki folytatni fogja az ő életét, ki örökölni fog utána, — s e vágy még erősebb lett ama gyermek látásánál, kinek jelenléte kintozta és kit gyűlölt. Mikor látta és szemlélte e szegény, gyöngye teremést, kinek életereje oly csekély volt, hogy az elenyészést minden perczen várni lehetett, keserűséggel gondolt arra, hogy az ő fia is ilyen lehetett volna; vagy ellenkezőleg oly erős lett volna, amely gyöngye volt ez, oly nagy, amely piczi volt ez,

— Becsületes tolvaj. Ritka példánya a modern korozak romlott alakjainak Héber Borbála, aradi lakosnő. Az illető tegnap nagy bűnbánó arozszal állított fel Nyáry Béla alkapitányhoz, előadva, hogy ő milyen nagy bünt követett el. Sok kerülgetés után előadta, mikép ő egy előkelő uri hölgytől egy értékes bali cipőt lopott el.

— Kitél? — kérdezte az alkapitány.

— Nem tudom.

— Miért? Mi ozéira?

— Azt sem tudom.

De a két kis atlaszcipőt azt hűségesen felhozta a kihágási bírónak, nehogy rajta száradjon a tolvaj név. A szegény asszony már szabadlábon van, s ha mással nem is, de azszal az egygyel feltétlenül eldicsekedhetik, hogy ő unikuma a sok mindentéle nyavalyával megvert modern, de rongyos népnek, hogy ő: becsületes tolvaj.

— Szerencse nyomorultja. A Bécs közelében levő erdőszékek egyikében egy fára felakasztva, holtan találták Elchler Márton volt bécsi kereskedőt, a ki az utóbbi időkben isszákossága miatt tönkre jutott és mert nem tellett pénze, hogy folytonosan a korcsmában lödöröggetett volna, elkeseredésében felakasztotta magát. Elchlernek néhány év előtt virágzó üzlete volt az Ottakringen és feleségével igen boldog családi életet élt. Rendes, szorgalmas kereskedő volt, a ki csak elvétele vetődött be egyszer-máskor vacsora után a vendéglőbe barátaival kvaterkázni. Egy ilyen alkalommal, mikor a barátaival együtt mulatoztak valamelyik hernalsi vendéglőben, egy Szlama nevű barátja kihuzott mellényzsebéből egy lottó-reskontót és elbeszéli, hogy a szomszéd szivarárusanó rábeszélte, hogy tegyen néhány hatost a lutriba, a mit ő meg is tett ugyan, de miután sohasem nyert, azt hitte, bizonyosan most sem fog nyerni. Es tréfásan kérdezte a barátaitól, melyik hajlandó közülök a reskontót egy szivarért átvenni. Elchler állott az alkarc és elcserélte a reskontót egy szivarért és megígérte Szlamának, hogy ha megnyeri a ternót, egy doboz havanna szivart kap tőle. A véletlen ugy hozta magával, hogy a riskontón levő számok a huzásnál kijöttek, és Elchler 2000 forint nyereséget vágott zsebre. A mikor barátja értesült a szerencséről, a mely Elchler a tőle kapott reskontóval érte, felkereste őt és követelte, hogy a nyereségen osztozzanak meg, mert ő akkor, a mikor a riskontót Elchlernek átadta, ittas volt. Elchler hallani sem akart az osztozkodásról és ígérétehez képest egy láda havanna szivart küldött Szlamának. Csak akkor, a mikor Szlama két kis gyermekével felkereste Elchler és kicsikéi nevében kérte arra, hogy juttasson neki is nyeresémből, adott száz forintot a gyermekek részére. A nyert pénz azonban nem hozott szerencsét Elchlernek. Addigi takarékoságával felhagyott és többé nem törődött üzletével

oly életerős, mint amely biztos volt, hogy a gyermek nem életképes.

Gyűlölte e kis porontyot, és halála bosszújának és gyűlöletének adott elégtétel volt. Érezte, hogy e gyermek halálában bizonyos helyreigazítás rejlett, s talán azért, mert erőt érzett magában e helyreigazításra.

De a bekövetkezett pihenés nélküli munkás években annyira elfoglalta őt vagyonosodásának, meggazdagodásának nagy műve, s annyira átadta magát e műnek, e küzdelemnek, hogy másra ideje sem maradt. — Csak a vagyoniért való küzdelem közben fogamzott meg benne egy kódós gondolat, hogy van valami, ami nyugtalanítja, ami sikerének érdemét kisebbíti, — s rettenetesen érezte, hogy egyedül áll az életben.

Körülbelül egy éve, hogy feléledt benne a vágy egy fiú után, akiért kedvvel dolgoznék és küzdene.

Egy nap ugyanis valami dolga akadt a lelkészi hivatalban, mely néhány mértföldnyire volt pusztájától. Kora reggel indult el hazulról; álmos és fáradt lett az uton a kocsi egyhangu zörejétől és a lovakat hajtó gyerek mellett fél álomba merült. Egyszerre csak sajátzerű sejtelen, gyors nyugtalanság támadt lelkében, mely csaknem kényszeríté felnyitni szemét.

Megdöbben egész lényében, — mert fölismerte azon szántóföldeket, az országútnak kanyarodását, és a halmon fent a kertet és épületeket. Olson tulajdonát képezték ezek.

sem. Annál többet ült a korcsmákban, a honnan mindig ittasan tért haza. A felesége egyideig türte a dolgot, de a mikor látta, hogy férje csak nem akar megjavulni, sőt egyre mélyebben sülyed, válopert indított ellene és elhagyta Bécsot. Lassankint elfogyott a nyert pénz és azszal együtt vége szakadt Elchler dinom-dánomjainak. Az egykor jómódu kereskedő szolgál minőségben alkalmazást kapott a vásártéren és a mit ott keresett, azt mind elitta. De a terhes életet nem bírta sokáig elviselni és a napokban felkötötte magát egy fára a szegény Elchler Márton.

— Öngyilkos szerelmesek. Győrött általános részvétet keltett egy szerelmi tragédia, melynek hőse egy 21 éves fiatal ember, a kit csak nemrégiben neveztek ki joggyakornokká s egy már éltesebb özvegy asszony. A fiatal embert Stinner Samunak hívják, előkelő győri szülők gyermeke, a nő neve Berger Czeccilia s fényképész-üzlete volt Győrött. Ugy ismerkedtek meg egymással, hogy egy házban laktak s így fejlődött ki közöttük az a szerelem, mely halálba kergette őket. Még április havában tűntek el Győrött s azóta a mai napig semmit sem hallattak magokról. Tegnap a győri rendőrség a brucki hatóságtól átiratot kapott, a melyben arról értesítik, hogy az ottani erdőben két feloszlásnak indult holttestet találtak s a náluk levő iratokból kiviláglik, hogy győri illetőségűek. A győri rendőrségnek még élénk emlékezetében lévén az eltűnt szerelmes pár, mindjárt Stinnerékre gondolt, s az egyik osaládtag rögton a helyszínére utazott. Az öngyilkosokban felismerte Stinner Samut és Berger Czecciliát. A vizsgálat megállapította, hogy Berger Czeccilia lötte magát először agyon. Két lövést tett maga ellen, s csak a második volt halálos. Stinner Samu egy biztos lövéssel vetett véget az életének. Az öngyilkosság híre nagy részvétet keltett az egész városban.

— Fegyveres csavargók Gurahonc vidékén. Groza Szimeon és Java Triff, a butyinyini kir. járásbírószág fogházából megszökött vizsgálati foglyok a Gurahonc község körüli erdőkben fegyveresen csavarganak s a közbiztonságot nagy mérvben veszélyeztetik. A csendőrség nyomozza őket.

— Az orfeumi exdirektor. Az Aradon működő orfeum primadonnája, Hegyi Katinka vörösré sirt átrázattal futott tegnap az alkapitányhoz és szivetrázó szopránhangon panasolta el az ő rettenetes nagy bánatát. Tegnapelőtt este előadás után kopogtatást hallott a lakása ajtaján, amitől csupán azért ijedt meg, mivel a kopogás módfelett erős volt.

— Ki az?

Először járt itt ama nevezetes éj óta, mely határozó volt egész életére. Aggodalmasan kerülte e vidéket, soha sem kérdezősködött e tájról, s igyekezett teljesen feledni életének ama szakát, mintha soh'sem élte volna át. Most azonban az emlékezet oly élénken töltött elébe, mintha e mult események csak tegnap történtek volna. Oda akart kiáltani a fiúhoz, hogy forduljon meg s hajtson vissza, de bizonyos legyőzhetlen kíváncsiság lepte meg, — bizonyos kínzó érzés, mely ugyanazon pillanatban csábító erővel is vonzotta.

Es hagyta, hogy tovább robozjon a kocsi a megkezdett irányban. Falánk saemekkel tekintett körül; ugy érezte, mintha hosszú, hosszú évek mulva most jött volna haza, — otthonába.

Amint valamit felösmert, ami olyan volt, mint régen, ki akart ugrani a kocsiból, hogy oda menjen, hogy régi ösmerősként üdvözölje; de ha olyat látott, ami az idők folytán megváltozott, felizgatta, felbosszantotta, mintha idegen kezek erőszakosan idézték volna elő e változást.

Minél közelebb jött a kerthez, annál erősebb lett meghatottsága. Azelőtt alig merészelte megzemlélni ez épületeket, most erőt vett magán, s szemét ama helyre szegezte, ahol a régi pajta állott. — Ugy tetszett neki, mintha látná még most is az elszenesedett gerendákat, s ujra lélekezett, midőn egy vörösré festett, bádogg fedéllel bíró csúrt látott azon a helyen, ahol a régi állott.

(Folytatása következik.)

Csend.

— Ki az?

— Távirat érkezett.

Hegyi Katinka gyorsan nyitotta fel az ajtót, amelyen egy jól ismert alak (legkevésbé sem sürgőnyszolga) nyitott be. A jövevény Fülöp Károly, néhai orfeumigazgató volt, aki „csak rövid három évig” gyöngéd viszonyban élt a panaszos primadonnával. Hegyi Katinka elválásuk óta is pénzelt az imádottat, ki tegnap jelentkezett először nála, hosszú hallgatás után s ahelyett, hogy ölébe karjaiba vette volna imádott nejét, ütleget mért reá, s külföldi utlevele elablása után megfutott. A kevésbé pikáns történet itt még nincsen befejezve, sőt folytatódik. Fülöp Károly tegnap este ellátogatott az orfeum helyiségébe, ahol a rövidszoknyás osalogany éneklő izgató kuplét. A vendéglős Schreyer Ferenc ismerve az előzményeket, tartott a botránytól, s távozásra szólította fel Fülöp Károlyt, aki azonban hatalmas ütlegekkel fogadta a sengeráj fő-fő-Ganymedesét, s csupán a személyzet közbelépésére oldott kerekét. De a fátum utolérte. A Patófi-utca sarkán megbotlott s vérző arccal terült el a földön, ahonnan jósvivű rendőrök segítettek be a városházára. Az eljárást Fülöp exdirektor ur ellen megindították.

— A napszurás áldozata. Nagyenyed legszébb leányának Furdós János odaváló gazda husz éves Juliska nevű leányát tartották, a ki a napokban — mint onnan írják — több társnőjével együtt O-Gyallára ment aratásra, miközben szótalanul összeesett és dacára annak, hogy társnői rögtön hozzáiettek, már nem menthették meg, mert a napszurás vetett véget ifjú életének. Távol a szülői háztól, a legények és leányok nagy részvétele mellett temették el a falu büszkeségét.

— Egy örült öngyilkossági kísérlete. Ladner Vilmos bécsi kertész, a kit reversalis-bocsátottak szabadon a bécsi tébolydából, tegnap visszaakarták oda vinni a hozzátartozói. Hogy ettől megmeneküljön, az elmebeteg az első emeleti lakásáról leugrott az utca kövezetére. Osszezuzott állapotban vitték a mentők a tébolydába. Az orvosok nem hiszik, hogy életben marad.

— Tolstoj-telep. Smolenszk vidékén Tolstoj hívei telepet alapítottak, mely azonban rövid idő alatt szétomlott. Ok: Keresd az asszonyt. A házasság ugyanis ezen a telepen eleinte tiltva volt, de az ifjabb tagok mindinkább vágytak azután, hogy asszonyra tegyenek szert, aki a telepen való tartózkodást kedvesebbé, kellemesebbé tegye. Akik a házasság mellett harcoltak, igen helyesen azt hozták föl, hogy Tolstoj maga is házas. A vége a viszálykodásnak az lett, hogy egyenkint, kettesével el-el tünedeztek a tagok. Még csak egyetlen egy pár él ott és ezek is el akarják hagyni a „boldogság tanyáját”, amint földjükön tudhatnának.

— Egy vers miatt. Arról van szó, hogy Wodiáner Sándor pénzügyi fogalmat irodalmi lopást követett el Balogh István költeményeiből s azok egyikét lemásolva saját neve alatt hozta forgalomba. A sajtó-bírózás rásütötte a poétalelkű szarkára a plágium bélyegét. E kínos ügynek folytatása van. Wodiáner a pénzügy-miniszter állásából végleg elbocsátotta. Ha ez az elbocsátás tényleg a hivatali dekorumot beszenyező plagiálás miatt történik, úgy elég kemény büntetés, de elég tanulságos azokra, a kik irodalmi szarkasággal szeretnek homályban tengődni nevük számára dicsőséget szerezni.

— Mária Terézia ágya. A bécsi Burg ama helyiségei, a melyek a közönség által mindig megnézhetők, értékes butordarabokkal gyarapodtak a napokban. A Mária Terézia szobába ismét beállították a királynő ágyát, a melyet gondosan restauráltattak, mert az utolsó idő már szétesőfélben volt. Most a történelmi szobák szobá többi butordarabjait végre renoválás alá.

GYÁSZROVAT.

† Haller Sándor gróf. Hallerkeői Halaler Sándor gróf 43-as honvédelmszerezes, Zarándmegye volt főispánja tegnap délután 81 éves korában Töpcsenyben elhunyt.

† Özv. Hendl Jánosné haláláról, részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alólítottak mély fájdalommal tudatják forrón szeretett édes anyjuk, nagyanyjuk, anyósuk, dédanyjuk és rokonuk özv. Hendl Jánosné szül. Grász Erzsébetnek, f. évi július hó 23-án, esteli fél 8 órakor, életének 75. évében, hosszas betegség után bekövetkezett jobblétre szenderültét. A boldogult múlt teteimei július hó 25-én, d. u. 5 órakor fognak Szent-Pál utca 4. sz. a. házból a helybeli rom. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat július 29-én, d. e. 10 órakor fog a t. Minorita-atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatatni. Arad, 1895. július 24. Aldás és béke poraira! özv. Erfurth Frigyesné szül. Hendl Hermin. Hendl József, Hendl Odön. Weingärtner Károlyné szül. Hendl Mari. gyermekei. Hendl Józsefné szül. Pfeiffer Anna, Hendl Odönné szül. Szojka Emma, Weingärtner Károly, vő és menyei. Schäffer Béla, Schäffer Irma férj. Mór Vilmosné, Schäffer József és neje, Weingärtner Hermina, Erfurth Friderika, Hendl Matild, Hendl Mariska, Hendl József, Hendl Jenő, Hendl Emma, Hendl Justina, Hendl Béla, Hendl Anna, Hendl János, Hendl Vilma, Hendl Margitka, Hendl Irénke, Hendl Odönke. Weingärtner Emil, Weingärtner Andor, unokák. Mór Jenő, Mór Béla. Mór Hugó, Mór Hermin, Mór Irma, déd-unokák.

† Dekker Kálmán elhunytáról részvétellel vettük az alábbi gyászjelentést: Özv. Dekker Kálmán szül. Weingärtner Anna és gyermekei Odön, Vilma, Kálmán, István és Margit, testvérei Weingärtner Béla, Gyula és Andor, a magak és számos rokonaik nevében is mélyen megtört szívvel tudatják a felejtethetlen jó férj, édes atya, sógor, rokon és jóbarát Dekker Kálmánnak, a „Fonciére“-Pesti biztosító intézet titkárnak, 1895. évi július hó 24-én, délelőtt 10 órakor, életének 48-ik s boldog házasságuknak 27-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett halálát. A boldogultnak földi maradványai július hó 25-én, d. u. 6 órakor fognak Magyar utca 9. számú házból a helybeli közsírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig július hó 31-én, d. e. 9 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatatni. Arad, 1895. július hó 24. Nyugodjék osendessen!

† Grimm Jenő. E hó 23-án temették el a legnagyobb részvétellel a korán elhunyt Grimm Jenőt, egyetlen fiúgyermekét Grimm József tekintélyes polgártársunknak. A temetésen számos előkelőséget láttunk megjelenni. Ugy a halottasháznál, mint a temetőben Krausz János rabbi helyettes tartott a megboldogult felett, kinek tanára volt, megható beszédet. A beszéd alatt nem egy felnőtt ember szemébe tödultak könnyek. Legyen a föld könnyű az oly korán elhunytak.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi szabómunkások szakegylete f. évi július hó 28-án este 6 órakor, Fura Béla vendéglőhelyiségében rendes választmányi ülést tart; kéretnek a tag urak teljes számban okvetlen megjelenni. Az elnökség.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi iparos-ifjak önképző és betegsegélyező egylete saját pénztára javára vasárnap július hó huszonnyolcadikán az ipartestület udvarán műkedvelői előadást rendez. Belépti-díj. I. hely 60 kr. egyleti tagok részére 50 kr. II. hely 40 kr. egyleti tagok részére 30 kr. állóhely 20 kr. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Szinre kerül: A „Pártütők”. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Kisfaludy Károly. Rendező: Böhm János. Sugó: Steiner Samu. Játsszani fognak: Ruttkay Agoston, Folbert Agoston. Szerénka Vilma. Schlezinger Róza. Szidor János. Kornacker István. Balázsházi Imre. Kitajka János. Sipkai Boriska. Farkas Menyhért. Szenes Miksa. Brucker István. Káhu Ignác Böhm János. Medve Imre. Mihály Ferencz.

TÁVIRATOK.

Az anyakönyvi törvény végrehajtása.

Budapest, július 24. (Saj. tud. táv.) A „Bud. Tud.” jelenti: Az állami anyakönyvekről törvény végrehajtásáról a belügyminiszternek legközelebb még egy rendes delege jelenik meg, mely az életbeni bizonyítványok kiállítását szabályozza. Ezen bizonyítványokat, minők például a nyugdíjasok részére szükségesek, s melyeket eddig a lelkészek állították ki, most az állami anyakönyvvezetők fogják kiállítani.

A főváros részvéte.

Budapest, július 24. (Saj. tud. táv.) A főváros mai közgyűlésén Mattyas Arisztid bizottsági tag indítványára Sztabulov meggyilkoltatása fölött érzett fájdalmát s részvétét az özvegynek levélben fejezte ki.

Alaptalan rémhitek.

Budapest, július 24. (Saj. tud. táv.) Pécsről jelentik, hogy a Pécsi Napló hite, mely szerint a szentlőrinczi vasuti hid építésénél 42 ember meghalt volna, nem igaz. A szentlőrinczi járásorvos hivatalosan jelenti, hogy csak egy munkás halt meg a hidépítésnél és ennek is szervi baja volt.

Gyilkos vő.

Békés-Csaba, jul. 24. (Saj. tud. táv.) Gyulán Mihánay nevű ember meggyilkolta apósát Tóth István 88 éves agastyánt, miután vagyonát előbb magára iratta. A baltával fejét felapritotta, szemét kivette s altestét megcsönkította. A gyilkost az ügyészségnek átadták.

Halál helyett börtön.

Szeged, július 24. (Saj. tud. táv.) Veszélka Pál ötödik gyalogezredbeli honvéd ügyét, kit közelebb a szegedi hadbírószág halálra ítelt, mert szolgálati tegyverével kiszökött s az érte küldött őrjárat altisztjét és az orvos bérkocsisát agyonlötte, a budapesti honvéd főtörvényszék ma tárgyalta s az enyhítő körülményeket figyelembe véve tizenhat év ez tiz hónapi fogházra ítélte.

A bolgár fejedelemné utazása.

Bécs, július 24. (Saj. tud. táv.) Mária Lujza bolgár fejedelemné ma reggel férje látogatására Karlsbadba utazott.

Akasztás.

Bécs, július 24. (Saj. tud. táv.) Wandra schek rablógyilkoson ma reggel 6 órakor hajtották végre a halálos ítéletet Korneuburgban.

A királyné utazása.

Ischl, július 24. (Saját tud. táv.) A királyné d. e. 10 órakor Bellegarde és Mikés grófné kíséretében külön udvari vonaton ideérkezett. A királyné a pályaudvaron a király öfelsége és Mária Valeria főhercegnő gyermekeivel fogadták.

Az elfogott czinkostárs.

Berlin, július 24. (Saj. tud. táv.) A „Kleines Journal”-nak jelenti Szófiából: Boadan falunál a kukoriczás között egy nyakszirten vérző tanulót fogtak el, félholtan az éhségtől és vérvesztéségtől.

Azt hiszik, hogy sebét Stambulov szolgájától kapta.

Ferdinánd és kormánya.

London, július 24. (Saj. tud. táv.) A Times jelenti: Ferdinánd értesítette a bolgár kormányt, hogy szándékozik rögtön hazatérni, mire Sztojlov azt válaszolta, hogy erre az esetre beadja lemondását; egyben tanácsolja a fejedelemnek, hogy darab ideig a külföldön maradjon.

Felemelt hadikárpótlás.

London, július 24. (Saját tud. táv.) Shangaiból jelentik, hogy a japánok Kinától Lia-Tung visszaadásának kiegyenlítéseért 7.500.000 taellal a hadikárpótlást felemelik.

A bolgár küldöttség.

Moszkva, július 24. (Saj. tud. táv.) Klement metropolita hosszabban értekezett a moszkvai metropolitával. A bolgár deputáció megkoszorúzta Alekszandrov sírját.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

- Gyenes és Balog özég jelentése. -

Budapest, július 24.

Gabona üzlet: Buzát ma gyöngén kínáltak, a vételkedv szintén gyenge volt s az irányzat csendes lett. Elkelt 14000 mm. változatlan napi árakon.

Table with 4 columns: Tiszavidéki, mmásas, kilogramm, forint. Lists prices for various types of grain like Tiszavidéki, Bácskai, Raktáronon, Román, Pestvidéki, Rozs, Zab.

Határidő üzlet: Amerikából érkezett lanyhább jegyzésekre nálunk is lanyhán indult a vételkedv tekintettel a gyenge üzletmenetre buza és tengeri lanyhán zárultak.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item, Price. Lists prices for Osi buza, Buza május-juniusra, Osi rozs, Tengeri május-juniusra, Tengeri július-augusztusra, Osi zab, Repce.

Külföld: New-York: bazára 5/8-1 1/8, tengerire 5/8- lanyhább. Chicago: bazára 1-1 1/8, tengerire 1/4-7/8, lanyhább. Páris és Liverpool csendes.

Értéktőzsde: Változatlanul indult az üzlet míg lanyha külföldi jegyzésekre különösen m. hitelrészvény csökkent. Zríatig élénk vásárlási kedvet mutatnak. helyi papírok megvirádoztak.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item, Price. Lists prices for Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Rima-Murányi, Lombard.

Budapest-kőbányai értékereskedelmi csarnok. 1895. évi július hó 22-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar elsőrendű. 1. Óreg nehéz (páronkint 400 kilgron felül. sulyban) - - - - - krig. Óreg közép (páronkint 300-400 kilogramm suly-

ban) 60.-61. krig. Fialat nehéz (páonkint 320 kilgron felül sulyban) 54.-55. krig. Fialat közép (páonkint 251-320 kilgr sulyban) 53.-54. krig. Fialat könnyű (páonkint 250 kilgr. terjedő sulyban) 52.-53. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páonkint 280 kilgron felül sulyban) - - - - - krig. - Közép (páonkint 220-280 kilgr. sulyban) - - - - - krig. - Könnyű (páonkint 220 kilgr. sulyban) - - - - - krig. Szerbiai: Nehéz (páonkint 260 kilgron felül sulyban) 49.-59. krig. Közép (páonkint 220-260 kilogramm sulyban) 49.-50. - krig. - Könnyű (páonkint 220 kilgrig. terjedő sulyban) 48.-49. krig. Sertés árak: 1895. július hó 21-én volt készlet 29112 darab. 1895. július hó 22-én elszállított 160 drb. 1895. július 23-án maradt készletben 28952 drb. - A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Vonatok közlekedése.

- Érvényes 1895. évi április hó 1-től. -

Table with 2 main columns: ARADRÓL, ARADRA. Sub-columns: Budapest felé indul, Budapest felé érkezik. Lists train routes and times to various stations like Nagyvárad, Szolnok, Gyorsvonat, Erdély felé, Temesvár felé, Szeged felé, Gurahoncz felé.

Szeszüzlet.

- Július 24. -

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 58 forint - krajozár, kiosinyben 53 forint 50 krajozár, per 100 liter % beleértve 35 forint fogyasztási adót.

Budapesti gabnatozsde.

- Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. -

Budapest, július 24. d. u. 5 óra.

Table with 2 columns: Item, Price. Lists prices for Buza bászagi uj, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejrmegei, Rozs, Arpa, Tengeri bászagi, Káposzta-repoze bászagi, Köles, Buza márczius-április, Buza szeptember-október, Rozs szeptember-október, Tengeri május-junius, Tengeri július-augusztus, Zab márczius-április, Káposzta-repoze augusztus-szeptember 1894.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, 1895. július 24.

Table with 2 columns: Item, Price. Lists exchange rates for Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasut 1876, Magyar földtermentesítési kötvény, Magyar itálmeváltási kötvény, Horvát-szlavon földtermentesítési kötvény, Magyar nyelven föntörjegy kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön, Osztrák papírjárdék, Osztrák járdék ezüst, Osztrák járdék arany, Koronajárdék, 1860-iki államsorsjegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelbank részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 frankos arany (Napoleonodor), Weitzler János gép- és waggongyár részvény.

Table with 2 columns: Item, Price. Lists prices for Német birodalmi márka, London, Páris.

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsden.

- Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. -

Bécs, 1895. július 24.

Table with 2 columns: Item, Price. Lists exchange rates for Magyar koronajárdék, Magyar hitelrészvény, Osztrák hitelrészvény, Angliobank részvény, Laenderbank részvény, Bécsi bankkegyesületi részvény, Déli vasut részvény, Osztrák északnyugati vasut részvény, Osztrák északnyugati (Elbevolgyi) részvény, Budapesti villamos városi vasut részvény, Salgó-tarjáni részvény, Rimamurányi részvény, Brassói kőszénbánya részvény, Dunagőzhajózási részvény, Lloyd-társulat részvény.

VIZJELZÉS.

1895. évi július hó 24-én reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőszán:

Table with 5 columns: Észlelési állomás, Hőmérők C°, Időjárás, Vizállás cztimétr., Jégvastagság cztimétr. Lists data for Branyicska, Gyulafehérvár, Arad, Makó, Szeged.

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A - jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1895. július 24.

A m. kir. felyammérőski hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

- Július 24. -

Fehér Kereszt szálloda: Rohmann József igazgató, Nagyszében. Dr. Herfeld J. ügyvéd, Bud.pest. Jeszán-szky Béla hivatalnok, Temesvár. Dragonszky J. kereskedő, Besztercebánya.

Három Király szálloda: Francz Adolf kereskedő, Szemlak. Moldonyi János magánzó, Zimánd. Kelemen Péter asztalos, Jászberény.

Vasúti szálloda: William Gray monteur, Budapest. Köller Gyula gimnáziumi tanár, Szilágy-Somlyó. Budarovits Gergely görög-keleti lelkész, Pécska. Griesse Hermann monteur, Budapest.

KIS LOTTO.

Prágai:

70, 87, 85, 76, 63.

Nagy-Szebeni:

23, 30, 87, 37, 57.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Értesítés.

Ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy

augusztus hó 6-án

véglegesen beszüntetem a tanfolyamot és a még tanulni óhajtoakat felkérem, hogy a tanításhoz pontos időre megjelenjenek, mert jönnek vidékről, kiknek csak két óra idő van meghatározva a tanulásra, és a tanítás közben megdöntöznék - ez által gátolva az előadás; ez okból ismét felkérem a tanulni óhajtoakat, hogy a tanításhoz pontos időre sziveskedjenek megjelenni, és úgy bárki megtanulhatja a nőiruhaszabást tökéletesen

2 óra alatt.

A tanítás kezdődik naponta reggel 9 órakor és délután pont 2 órakor.

A tanterem az aradi ipartestület. I. em. van.

A tanítási díj az összes rajztáblákkal együtt 5 frt személyenkint.

Mély tisztelettel:

Koch Ignác,

műszabász, az „Európa” szabás feltalálója.

14890/1895

Hirdetés.

A nagymélt földművelésügyi m. kir. Minister ur 44706—III/6 1895 sz. alatt kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. kir. osztrák belügyminister ur f. évi június hó 30-án 18370 sz. alatt kelt értesítése szerint a sertésforgalomnak szabályozása czéljából a magyarországi élő sertések és sertéshus forgalma iránt valamennyi helytartósághoz és tartományi kormányhoz a következő értelmi rendeletet bocsátotta ki:

I. Élő sertések bevitel.

1. Kereskedelmi czéloból vagy a kereskedésre alkalmas sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságokba és országba való bevitel tilos. Ezen csoportba a darabonként 120 kilogrammnyi élő súlynál kisebb súlyú sertések tartoznak.

2. A kész, vagy félig kész, de darabonként legalább 120 kilogrammnyi élő súlyú sertések bevitel ellenben a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére a következő feltételek és modozatok mellett szabad:

a) A beirandó sertések felrakása és elszállítása kizárólag azon vármegyék és sz. kir. törvényhatósági joggal felruházott városok területén és területéről szabad, melyek sertés forgalma általán nem korlátoztatott. A zár alá vett területek, az illető ausztriai politikai hatóságokkal esetről esetre távirati uton fognak közöltetni

b) Ily nemű sertésszállítványokat a származási és rendeltetési helyek nevével megjelölt és állami állatorvos által reá vezetett egészségügyi záradékkal ellátott szabályszerű marhaleveleknek kell kísérniök és kizárólag ólomzárral ellátott vasuti kocsiokban, a menetrend szerinti szállításhoz meg nem felelő megállapodások nélkül és a fel- és lerakodások teljes kizárásával csupán a marhalevelel végállomásként megjelölt vasuti állomásokra szállíthatók. Ehhez képest a közlekedési intézetek közegei csak oly sertésszállítványokat vehetnek föl Ausztriába való továbbítás végett melyeknek marhalevelei állami állatorvosnak fent előirt igazolását tartalmazzák.

A vizsgálat költségeit (napidij és utazási költség) az állami állatorvos által irt és aláírt költségjegyzék alapján a rakodó felek száma arányában szedik be és aapidij után járó bélyegdíjnak megfelelő bélyeggel elátott nyugtára fizetik ki a eljáró állami állatorvosnak.

c) Az ilyen sertésszállítványok, csak az alább névszerint felsorolt állomásokra, irányíthatók. Amennyiben később több ilyen állomás engedélyeztetnek azok mind— annyiszor haldék nélkül közzé fognak tétetni.

d) Az ilyen sertésszállítványok a vasuti állomásra érkezésük alkalmával azonnal állatorvosi szemle alá fognak vonatni. Oly esetben azonban, ha az ilyen ilyen szállítványokat vivő vonat egyéb származású sertéseket is visz; az utobbi szállítványok vizsgálatáig és elhajtásáig a magyarországi sertések az állomásról kitolatnak.

e) Ha a magyarországi sertésszállítványban 120 kilogramm élő súlyon aluli sertések is találatnának az ilyen szállítványok az állatoknak a feladó költségére a magyarországi feladó állomásra visza fognak küldetni.

f) Ha valamely magyarországi sertésszállítványban csak egy, sertésvészben vagy sertésorbánczban elhullott, avagy sertésvész vagy sertésorbáncz gyanujában levő sertés találatik: az ilyen szállítványt ugyancsak az állatok megetése és itatása után a feladó költségére, a legközelebbi vonattal a feladó állomásra fogják viszaküldeni.

g) Az ilyen sertésszállítványokat minden körülmények közt lófogatokon kell a vágóhidra szállíttatni, hol e sertések anélkül, hogy más állásba hajtánának, 48 órán belül leszurandók. Onként értetődik, hogy azon esetben ha a sertésvész, vagy sertésorbáncz az állatok között időközben kiütne a beteg állatok kirtása végett a gyepmesterhez szállítandók.

Ha az ilyen sertésszállítványokban megérkezése alkalmával egy, avagy több sertés sertésvész, vagy sertésorbáncz gyanujában levőnek találatnának, az ilyen állat vagy állatok az egészségesektől rögtön elkülönítetvén kiirtás végett a gyepmesterhez küldendők.

II. Sertéshus bevitel.

2. A leszurt sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokba való bevitel a következő feltételek mellett szabad.

a) magyarországi származású leszurt sertéset szét darabolatlan állapotban kizárólag va-

suton szabad az alább névszerint felsorolt állomásokra szállítani.

b) Ilyenemű hus küldeményeket a származási hely illetékes hatósági közege (a vágatási biztos) által a mellékelt minta szerint kiállított és német szövegbe is kitöltendő igazolványnak kell kísérnie, melynek e feladási és a rendeltetési hely pontos megjelölésén kívül egyuttal azt is tartalmaznia kell, hogy a sertéshus nem sertésvészben vagy sertésorbánczban beteg, hanem egészséges állatoktól származik.

Az ilyen husküldeményeket a rendeltetési elérése előtt sehol sem szabad kirakni.

c) Ezen husküldeményeket megérkezésük után gondos husvizsgálat tárgyává teszik. Az olyan leölt sertéseket melyeken a vizsgálat alkalmával a sertésvész vagy sertésorbáncz nyomait észlelik, vagy melyeket bármi okból az emberi élvezetre alkalmatlannak találnak, úgy hasonlóképp azokat, melyekből az általános érvényű kereskedelmi szokványoktól eltérőleg, a vesék és vesezsír hiányzanak, azonnali megsemmisítés végett a gyepmesterhez küldik.

Ezen rendszabályoknál fogva egyidejűleg utasította a cs. kir. osztrák belügyminister az összes helytartóságokat és tartományi kormányokat, hogy a magyarországi sertés forgalom szabályozása tárgyában általán kiadott tilalmakat beleértve a száj és körömfájás elleni védekezés czéljából kiadott tilalmakat is ezen rendelet közhírrétételével egyidejűleg hatályon kívül helyezték.

Az osztrák belügyminister úr rendeletének értelmében olyan állomásokul, melyeken az I rész 2 c) pontja valamint a II. rész III. a) pontja szerint magyarországi élő sertések illetőleg sertéshus kirakása meg nem engedve, tehát a hová ilyen szállítványokat irányítani szabad eddig elé következő helyek állomásai jelöltettek ki:

I. Alsó Ausztria: 1. a. Bécs (élő sertések behozatalára) Kirakóhely: Szt. Markxi sertéspiacz, kizárólag engedélyezett vágóhidak pedig: Bécs stmarxi vágóhid bécsvárosi vágóhidak és Productor Gesellschaft der Wiener Fleischelcher vágóhidja.

A bécsi városi vágóhidra nézve azonban megjegyzem, hogy e vágóhidon csak azon esetben ölhetők le ilyen sertések ha ott az e czélból elrendelt intézkedések foganatosítva lesznek.

b) Bécs Ujhely (élősertések számára) Kirakóhely: Steinfeldi palyaudvar és sertéspiaczon kizárólag engedélyezett vágóhid pedig: a városi sertéspiaczon levő vágóhid

2. Sertéshus bevitelére szolgáló helyek: Baden, Brück a/L Florisdorf, Inzersdorf, Korneuburg, Krems, Laa a/d Thaya, Mödling, St Pölten, Stockerau, Waidhofen, a/d Ybs, Wiener Neustadt és Wien (kirakóhely Gross Markthalle.)

II. Felső Auszria: Élő sertések kirakására: Gmunden, Ischl Linz Steyr.

III. Galiczia: 1. Élősertések kirakására Podgorze, Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Przemysl, Strij, Stanislaw, Kolomea, 2. Sertéshus bevitelére szolgáló helyek: Krakau, Podgorze Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Przemysl, Strij Stanislaw, Kolomea, és Lemberg

IV. Karinthia. Élő sertések és sertéshus bevitelére Laibach, déli vasut állomás.

VI. Morvaország. Élő sertések kirakására: Mährisch-Schönberg, Mährisch-Trübau Sternberg, Hollerschau, Lundenburg, Neutitschein Nikolsburg, Prossnitz, Brünn, és Mährisch-Ostrauban (a marha vásártéri kirakó hely.)

VII. Styria. Élő sertések és sertéshus kirakására: Grác.

VIII. Szilézia: Élő sertések kiadására: Troppau, Bielitz, Freudenthal, Jägerndorf, és Teschen.

IX. Tyról és Vorarlberg. Élő sertések és sertéshus kirakása: Bozen, Bregencz Trient.

Az ezen rendeletben foglaltak legszigorubb figyelembe vétele mellett tehát élő sertéseknek a birodalmi tanácsban képviselt országos és királyságok területére való bevitelére: Alsó Fehér, Bars, Békés Bereg Bihar, Esztergom, Fehér, Heves, Komárom, Krassó-Szörény, Moson, Nograd, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Szabolcs, Vas és Zalavármegyék, valamint Budapest székes főváros Sopron, Nagyvárad, Kecskemét, Komárom, Pozsony és Székesfehérvár városok kivételével további intézkedésemig Magyarországból szabad, a sertéshus bevitel ellenben az itt felsorolt törvényhatóságok területéről is megvan engedve.

Arad 1895. július 13.

A városi tanács.

9219/1895. kh.

Végzés.

Arad sz. kir. város polgármesteri hivatala mint II od foku állategészségügyi hatóság 1568/1895. p. m. sz. a. kelt határozatával, mert a szarvasmarhák között a ragályos száj és körömfájás három különböző fekvésű istállóban egyszerre jelentkezett, azt járványos jellegűnek nyilvánította, a miért is az 1888. évi VII. t. cz. foganatosítására 40'000/888. sz. a. kibocsátott magas rendelet 211 és következő §§. alapján a következő óv és kór elfojtási szabályok rendelkeztek el.

1. A birkás réti legelőre járó mindkét csorda teheneinek, mint fertőzéstől gyanusaknak valamint az ezen réten legelő jármos ökröknek, továbbá oly hasított körmű állatoknak, melyek száj és körömfájásban szenvedő tehennel egy istállóban illetve egy udvarban vannak a járvány idejére istállózásuk elrendeltetik. Az oly jármos ökröknek, melyek a városi állatorvos által betegségtől menteseknek találatnak és fertőzött állatokkal érintkezésbe nincsenek, a város határan belül a fuvarozás és mezei munka végzése megengedtetik, de a határból kihajtása büntetés terhe alatt megtiltatik.

A beteg állat tulajdonosa közvetlen szomszédai hasított körmű állatainak istállózására szinte elrendeltetik.

Ezen fent elősorolt állatok számára marhalevelek kiadása megtiltatik, a tulajdonosok felhivatnak, hogy a birtokukban lévő marhaleveleket megőrzés végett a kapitányi hivatalnál hadaléktalanul beszolgáltatassák. Az állatok tulajdonosai állataik egészséges állapotát a legnagyobb figyelemmel ellenőrizni tartoznak s ha betegülést észlelnek, azt a kapitányi hivatalnál azonnal bejelenteni, s ha az állat elhullott a hullát az elhullási helyen őriztetni, attól embereket és állatokat távol tartani, míg az I-ső foku hatóság megérkezik.

2. Az elzárt istállókból csak az I-ső foku hatóság engedélye mellett és csak közvetlen levágás czéljából vihető ki állatok, akkor, ha az állatoknak szállítása által a ragály anyag elhurcolásának veszélye ki van zárva.

3. Elzárt udvarokból szálás takarmány, alom szalma egyáltalán nem, trágya pedig csak is a városi állatorvos utasítása szerint foganatosítandó, fertőtlenítés után lovas fogaton, lófogatukéval való átásztás czéljából szállítható ki.

4. Az egész város hasított körmű állatainak u. m. szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertéseknek a határból kihajtása valamint takarmány félének és trágyának a határból kiszállítása betiltatik.

Járlatok csak lovakra állíthatók ki. A városba vezető utakra ökrök állíthatnak, hogy állatoknak (lovak kivételével) a városba behozását meggátolja s azokat oly utra terejék, melyen a város elkerülhető. A tulajdonos határozott kívánsága folytán behozott hasított körmű állatoknak a járvány tartama alatti kivitele megtiltatik.

5. A járvány kiütéséről a szomszéd községek átíratilag értesítetnek.

6. A városi állatorvos utasítatik, hogy a marha állományt figyelemmel megvizsgálja s hetenként a járvány állásáról járványtáblát terjesszen be.

7. Száj és körömfájásban szenvedő állatok tejének forgalomba hozása a törvény által tiltott van, a hatóság intézkedik ugyan, hogy csak egészséges állat teje jöjjön forgalomba nagyobb biztonságért azonban figyelmeztetik a tejet fogyasztó közönség, hogy a beteg állat teje nyálkás, undorító, kellemetlen szagú levén, az könnyen felismerhető. A piaczon a ker. orvosok, a piaci felügyelet rendőrszt, a piaci biztosok és a rendőri kirendeltség is ellenőrzik, hogy beteg állat teje ki ne mérésék, hanem megsemmisítsék.

8. A heti vásárról a szarvasmarha, sertés juh, kecske, a járvány tartamára kitiltatik.

9. A betegségtől kigyógyult állatok istállói és udvarai a városi állatorvos ellenőrzése mellett fertőtlenítendők.

Ezen intézkedés megszögöi a törvény értelmében szigoruan büntettetni fognak.

Aradon, 1895. évi július hó 23 án

Sarlot Domokos

főkapitány.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítási igazgatóság pártfogása alatt*) lévő

„M E N T O R“ Ellátási-Vállalat

BUDAPEST, Kerepesi-ut 22. sz.

az ezredéves országos kiállítást látogatók számára kibocsájt 42 frt értékben 1 frt heti, vagy 4 frt 20 kr. havi befizetés mellett

„Ellátási-könyvecskéket“

melyek a kiállítás egész tartama alatt 7 napra szóló

szoba-, étkezés-, közlekedés-, kiállítás és szórakoztatási szelvényeket,

1 kiállítás tombolajegyét, végül egy 2000 koronás baleset biztosítási bérzát tartalmaznak. Egy ilyen könyvecskét, (2 személy is használhat, 4-4 napra, ha 6 frt 50 krral pótolva lesz.) — Előfizetéseket csakis korlátolt számban (az első részlet beküldése mellett) már most elfogadnak, valamint bővebb felvilágosítással szolgálnak:

A Budapest-Erzsébetvárosi Bank — A „Mentor“ Ellátási-Vállalat.

Dr. Morzsányi Károly országgy. képvis. mint t. elnök
Ehrlich G. Gusztáv főv. biz. tag; gyáros, mint eln. igazgató
Rózsa Lajos főv. biz. tag; gyáros, mint eln. igazgató
Hegedűs Dániel titkár
Takács Zsigmond az Első m. ált. biz. társ. közp. főfelügy. f. b. tag, ház- és szálloda-tulajd.
Stadler Károly f. b. tag, ház- és szálloda-tulajd.

Aradon előjegyzések elfogadtatnak a főképviseletnél: **Lendvai Sándor** urnál, a keresk. és iparkamaránál és a városi menetjegyirodában **Rubinstein M.** urnál.

Elszállásolás: saját új szállóhelyeinken. Étkezés a főváros és a kiállítás előkelőbb éttermeiben.

Gelddarlehen

Auf Grundstücke, Provinzhäuser in 40 jähriger Amortisation 5 1/2%, auf 50 Jahre 5%. Mühlen und Fabriken 32 Jahre amortisierbar 6%, auf Neubauten wird bei Beginn des Baues 50% Darlehen, bei gänzlichem Fertigwerden weitere 50% zu 6% igem Zinsfusse bewilliget. Personalkredit jeden Standes in 1/4 jähriger Tilligung 6-7% ige Zinsen, und kann bis 10,000 Gulden in Anspruch genommen werden. Näheres: Budapest Hazai és külföldi jelzalog K. Kerepesi-ut 51. II. em. 25.

Hazai és Külföldi Bank jelzalog Kölcsön (K.)
Budapest, Kerepesi-ut 51.

685

Arad szab. kir. város törvényhatóságától.

7806/1895 sz.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság 15256/434 885 sz. a. alkotott s a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 67640/826 666 sz. a. kelt intézményével jóváhagyott szabályrendelet alapján felhívom a város közönségét, hogy a kertekben különösen az alma fákon tenyészni szokott vértetűről ha olyat észlelnek jelentést tegyenek.

A vértetű irtására a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszterium 14295/III. 7. 393 sz. magas leiratában a következőket ajánlja és pedig: meglepett fiatalabb csemeték és alsóbb galyak fertőtlenítésére 150 gram zöld szappan, 200 köbczentiméter kozma szesz és 9 gram carból sav annyi vízben oldandó fel, hogy az egész egy liternyt tegyen ki, — az egész azután még 4 liter vízzel felhigitandó, mely keverékkel a galyak és csemetéknek a rovar által ellepett részei gondosan bekenendők.

A meglepett öreg fák petroleummal a fiatalabb fák pedig 3 rész petroleum 1 rész vízből álló keverékkel jól beecsetelendők.

Miután a vértetű a gyümölcs fák gyökerein talált, a meglepett fa körül a föld a fa felső gyökeréig felásandó oltatlan tört mészszel behintendő és földdel ismét behuzandó.

Oltó galyaknak más község határából, vagy nyugat európai államokból való behozatala szigoruan tiltatott.

Erről a közönséget azzal értesitem, hogy amennyiben a vértetű irtása nem eszközöltetik az hivatalból, az illető fa tulajdonos terhére teljesíteni, s azon felől 2 frtól 50 frtig terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni

Aradon, 1895. évi július hó 17-én.

főkapitány távol:
Nyári Béla,
alkapitány.

15255/1895.

Hirdetmény.

Az 1895. évre való érvényesítéssel megállapított III. oszt. kereseti adó után kivett általános jövedelmi pótdóra vonatkozó kivetési lajstromok az 1883 évi XLIV. t. cz. 16. §-a értelmében azzal tételnek folyó július hó 20-án kezdődő 8 napi közszemlére miszerint azt az érdekeltek betekinthetvén a kivetés mérve elleni esetleges kifogásaikat a polgármesteri hivatalban beadandó a közigazgatási bizottsághoz címzett kérvényben az adónak könyvecskéikben lett előírásától számított 15 nap alatt előterjeszthessék. Arad, 1895. július hó 16-án.

A városi tanács.

Hirdetés.

A n. m. földmivelésügyi m. kr. Miniszterium 42993/95. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a salzburgi cs. kir. tartományi kormány f. évi június hó 22-én 7014 sz. a. kelt értesítése szerint sertéseknek Magyarország és Horvát-Szlavonországból Salzburgba való bevitelét és behajtását, további intézkedésig megtiltotta.

Továbbá, hogy a felső ausztriai cs. kir. helytartóság f. é. június hó 28-án kelt távirati értesítése szerint sertéseknek Magyarországból Felső-Ausztriába való bevitelét és behajtását további intézkedésig hasonlóképen megtiltotta.

Mindemellett a sertésvesz vagy gyanújától mentes törvényhatóságok területéről sertéseknek azonnali levágás céljából Felső Ausztriába való szállítása a felső ausztriai helytartóság esetről esetre adott engedélye mellett, továbbra is szabad.

Arad, 1895. július 8.

A városi tanács.

11185/1895.

Hirdetmény.

Az Arad és Uj-Arad, továbbá a városház és az aradi vár között építendő új hidak ügyében a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszterium 16983/I. 1895. számú rendeletével kitűzött pótbéjárás folyó évi augusztus hó 23-ikán délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

Összejöveteli hely Aradváros városházánál az I. emeleti kis ülésterem.

Ezen helyszini bejárásra mindazok, akik magukat érdekelteknek tekintetik, ogy figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy a műszaki műveletek a polgármesteri hivatalnál a hivatalos órák alatt folyó évi augusztus 8-tól 22-ig bezárólag terjedő 15 nap alatt lesznek megtekintethők. Arad, 1895. június 1-én.

A városi tanács.

Hazai és külföldi Bank jelzalog Kölcsön K.

Budapest, Kerepesi-ut 51. II. emelet 25.

40 évi 5 1/2, 50 évi 5% törlesztési kölcsön földbirtokra, vidéki házakra és telkekre. Malmok és gyárak 32 évre 6% amortizáció uton, házak építkezési kölcsön 50% megkezdésnél, 50% teljes felépítés után 6% kamat mellett. Személy hitei 1/4 évi törlesztésre egész 10,000 frtig 6 és 7% pontos lebonyolítása.

Hazai és külföldi Bank jelzalog Kölcsön (K)
Budapest, Kerepesi-ut 51.

684

Az aradi légszeszvilágítási vállalat

díjmentesen eszközli a légszeszberendezést

magánlakásokba, valamint gázmotorokhoz és légszeszkályákhoz.

A gázmotorokhoz igénybe vett légszesz

folyó évi augusztus hó 1-jétől

köbméterenként 10 kr, azaz tíz krajczárral fog számittatni.

Jelentkezések a légszeszgyár irodájához intézendők.

„Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.“